Examenul național de bacalaureat 2023 Proba E. d) Chimie organică

Varianta 5

• Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.

Timpul de lucru efectiv este de trei ore.

SUBIECTUL I (40 de puncte)

Subjectul A.

Itemii de la 1 la 10 se referă la compuși organici ale căror formulele de structură, notate cu litere de la (A) la (F), sunt prezentate mai jos:

(A)
$$CH_3 - CH_2 - CH_2 - CH_3 - CH_3$$
 (B) $HO-C-H \\ H-C-OH \\ CH_3 - CH_3 - CH_3 - CH_3$ (C) $H_3C-COOH$ (D) $H_3C-COOH$ (E) H_3C-CH_2-OH (F) $CH_2 - CH_3-COOH$

Pentru fiecare item, notați pe foaia de examen numărul de ordine al itemului însoțit de litera corespunzătoare răspunsului corect. Fiecare item are un singur răspuns corect.

1. Între compuși sunt:

a. doi acizi monocarboxilici;
b. doi alcooli monohidroxilici;
c. două hidrocarburi;
d. două monozaharide.

2. Conțin în moleculă o legătură covalentă dublă între un atom de carbon și un atom de oxigen:

a. un compusb. doi compuşi;d. patru compuşi.

3. Nu are în moleculă atomi de carbon primar:

a. (C); **c.** (E); **d.** (F).

4. Este adevărat că:

a. (A) este 2,2,4-trimetiloctanul;
 b. (B) este o aldohexoză;
 c. (C) *nu* reacționează cu argintul;
 d. (D) *nu* reacționează cu acidul azotic.

5. Este fals că:

a. (A) are catenă aciclică saturată ramificată;
b. (B) are în catenă 3 atomi de carbon asimetric;
c. (E) are punctul de fierbere mai mare decât etanul;
d. (F) *nu* are atomi de carbon asimetric în moleculă.

6. Despre reacția dintre 1 mol de compus (C) și 1 mol de compus (E), este fals că:

a. amestecul, la echilibru, conține patru compuși;
 c. este o reacție de adiție;

b. are loc în mediu acid; **d.** produsul organic de reacție este acetatul de etil.

7. Despre compusul (C) este fals că:

a. are denumirea uzuală acid acetic;
b. este miscibil cu apa;
c. reacționează cu CaO în raport molar 1 : 1;
d. se poate obţine prin oxidarea compusului (E).

8. Este adevărat că:

a. (A) are 18 atomi în moleculă;
b. (D) sublimează;
c. (E) se poate obține prin adiția apei la etină;
d. (F) se obtine la hidroliza cisteinil-cisteinei.

9. Dintre compușii organici care au oxigen în moleculă, cel care are raportul masic C : O diferit de al celorlalți, este:

a. (B); **c.** (E); **b.** (C); **d.** (F).

10. În 26,25 g de compus (F) există aceeași masă de carbon ca cea din:

a. 0,15 mol de compus (A); **b.** 0,15 mol de compus (B); **c.** 11,4 g de compus (A); **d.** 22,5 g de compus (B). **30 de puncte**

Subjectul B.

Citiți următoarele enunțuri. Dacă apreciați că enunțul este adevărat scrieți, pe foaia de examen, numărul de ordine al enunțului și litera A. Dacă apreciați că enunțul este fals scrieți, pe foaia de examen, numărul de ordine al enunțului și litera F.

- 1. În molecula acetilenei sunt trei legături covalente $\pi(pi)$.
- 2. Etanalul conține în moleculă o grupă funcțională divalentă.
- 3. Reactia de cracare a *n*-butanului este endotermă.
- 4. Reacția dintre acidul acetic și bicarbonatul de sodiu are loc cu efervescență.
- 5. Glicerina este un lichid vâscos, incolor, cu gust dulce.

10 puncte

SUBIECTUL al II-lea (25 de puncte)

Subiectul C

1. a. O alchenă (A) are în moleculă opt legături covalente σ (sigma). Determinați formula moleculară a alchenei (A).

- **b.** Scrieți formula de structură a unei alchene cu 18 atomi în moleculă, știind că acesta *nu* are atomi de carbon secundar în catenă.
- c. Scrieți formula de structură a alchenei cu număr minim de atomi de carbon în moleculă, care are în catenă un atom de carbon asimetric.
   6 puncte
- 2. O alchină (A) are denumirea stiintifică (I.U.P.A.C.) 4,4-dimetil-2-pentină.
  - a. Notati formula de structură a alchinei (A).
- **b.** Scrieți formula de structură a unei alchine, izomeră cu (A), care are în moleculă un singur atom de carbon primar.

  3 puncte
- 3. Scrieți ecuația reacției de ardere a metanului.

2 puncte

4. O probă de 4,48 L de metan, măsurați în condiții normale de temperatură și de presiune, se supune arderii. Determinați volumul de aer cu 20% oxigen, procente volumetrice, necesar procesului de ardere, măsurat în condiții normale de temperatură și de presiune, exprimat în litri, dacă s-a utilizat un exces de 10% aer, procente volumetrice. **3 puncte**

5. Notați o proprietate fizică a etenei, în condiții standard.

1 punct

Subjectul D

- Scrieți ecuația reacției de obținere a 2-clorotoluenului din toluen și clor, în prezența clorurii de fier(III) și ecuația reacției de obținere a 2,4-diclorotoluenului din toluen și clor, în prezența clorurii de fier(III). Utilizați formule de structură pentru compușii organici.
   4 puncte
- 2. La clorurarea catalitică a toluenului s-a obținut un amestec organic de reacție format din toluen nereacționat, 2,4-diclorotoluen și 2-clorotoluen, în raport molar 1 : 2 : 3. Știind că din acidul clorhidric rezultat se obțin 0,35 L de soluție apoasă, de concentrație 1 M, determinați cantitatea de 2-clorotoluen obținută, exprimată în moli.

4 puncte 2 puncte

3. Notați două utilizări ale naftalinei.

z panete

SUBIECTUL al III-lea (25 de puncte)

Subjectul E

1. Se consideră schema de transformări:

(I) $A + O_2 \xrightarrow{mycoderma aceti} B + H_2O$

(II)
$$B + ZnO \longrightarrow (CH_3COO)_2Zn + H_2O$$

(III)
$$A + B \stackrel{H^+}{\longleftrightarrow} E + H_2O$$

Scrieți ecuațiile reacțiilor din schema de transformări. Utilizați formule de structură pentru compușii organici.

6 puncte

2. Scrieti ecuatia reactiei de neutralizare a acidului acetic cu hidroxidul de sodiu.

2 puncte

3. Se neutralizează o probă de acid acetic cu 200 g soluție de hidroxid de sodiu, de concentrație procentuală masică 8%. Calculați masa probei de acid acetic necesară reacției de neutralizare, exprimată în grame.

3 puncte

4. O probă de fenol se nitrează cu soluție de acid azotic. Se obține un compus organic (A) în care raportul masic

C: O = 3: 2. Determinați formula moleculară a compusului organic (A).

3 puncte

5. Notați o utilizare a acidului acetic.

1 punct

Subjectul F

1. La hidroliza parțială a unei pentapeptide (P) s-au obținut dipeptidele alanil-glicină, valil-alanină, glicil-valină și alanil-serină. Notați denumirea pentapeptidei și scrieți formula de structură a α-aminoacidului C-terminal.

3 puncte

- 2. a. Scrieți ecuația reacției dintre glucoză și reactivul Fehling. Utilizați formule de structură pentru compușii organici.
- **b.** Calculați masa de glucoză, exprimată în grame, necesară stoechiometric obținerii a 1,44 g de precipitat, la tratarea acesteia cu reactiv Fehling. **5 puncte**
- 3. Notati două proprietăti fizice ale zaharozei, în conditii standard.

2 puncte

Mase atomice: H- 1; C- 12; N- 14; O- 16; Na- 23; Cu- 64. **Volumul molar** (condiții normale): V = 22,4 L·mol⁻¹.